

Bouwend Nederland

Inbreng verkiezingsprogramma's Provinciale Statenverkiezingen 2027

Nederland staat voor grote opgaven: het woningtekort oplossen, de grootste instandhoudingsopgave van de infrastructuur ooit en het uitvoeren van de energietransitie. Provincies spelen hierin een sleutelrol. Bouwend Nederland, de branchevereniging van bouw- en infrabedrijven, doet met deze inbreng een concrete oproep aan politieke partijen: maak van de provincie een daadkrachtige bestuurslaag die zorgt voor ruimte, voorspelbaarheid en uitvoerbaarheid.

Van kaders stellen naar realisatie

Van provincies wordt verwacht dat zij keuzes maken in ruimtegebruik en prioritering. Stuur daarbij op uitvoerbaarheid en tempo. Betrek de bouwsector vroegtijdig als systeempartner, niet achteraf als uitvoerder. Om te kunnen bouwen, hebben wij de volgende vier randvoorwaarden nodig:

1 Ruimtelijke ordening

Zonder bouwlocaties komt de woningbouwopgave niet van de grond. Provincies bepalen via omgevingsvisies, verordeningen en regie op regionale programmering waar gebouwd kan worden. Zonder locaties en snelle procedures blijven ambities op papier. Wat de bouw- en infrasector nodig heeft:

- **Harde en realistische programmering van voldoende bouwlocaties.** Actief sturen op minimaal 130% plancapaciteit zodat uitval en vertraging worden opgevangen. Neem buitenstedelijke locaties en straatjes erbij nadrukkelijk mee als reële woningbouwlocaties. Daar kunnen substantiële aantallen woningen gerealiseerd worden.

- **Versnelling van vergunningprocedures.** Geen provinciale koppen op Europees en nationaal beleid. Koppen op nationaal beleid t.a.v. bouwen zijn zelfs verboden. Stuur op betaalbare en sociale woningbouw op gebiedsniveau, niet op projectniveau. Dat voorkomt onhaalbare projecteisen.
- **Stuur op beschikbaarheid van grond.** Provincies kunnen via programma-afspraken, samenwerking met gemeenten en het extra beschikbaar maken van grond voor woningbouw bijdragen aan gebiedsontwikkeling.

2 Natuur & stikstof

De stikstof- en natuurproblematiek is een van de grootste belemmeringen voor woningbouw en infrastructuur. Bouwend Nederland kiest samen met VNO-NCW, Natuurmonumenten en Natuur & Milieu voor een stabiele route uit de stikstofcrisis. Vergunningverlening komt pas weer op gang als stikstofreductie en natuurherstel juridisch geborgd zijn en aantoonbaar op koers liggen. Dit verwachten wij van provincies:

- **Een gebiedsgerichte aanpak met duidelijke zonering rond Natura 2000-gebieden.** Hanteer een minimale omvang van 1km, integraal voor meerdere opgaven (stikstof, natuur, water, klimaat, biodiversiteit). Leg uiterlijk 2027 per gebied vast: waar is ontwikkelruimte, waar staat natuurherstel voorop en welke regels gelden.
- **Borg doelen en maatregelen in provinciale instrumenten (zoals omgevingsverordeningen),** zodat deze standhouden bij de rechter.

3 Netcongestie

Netcongestie vormt een directe rem op woningbouw en economische ontwikkeling. De economische schade wordt geschat op wel €10 à €40 miljard en in meerdere provincies dreigen aansluitstops waardoor projecten niet gerealiseerd kunnen worden. Zonder netcapaciteit geen woningbouw, ook niet "netbewust". Dit is wat provincies kunnen doen om dit op te lossen:

- **Energieplanologie leidend laten zijn in ruimtelijke keuzes.** Ontwikkel woningbouw, bedrijvigheid en energie-infrastructuur in samenhang.
- **Programmeer op basis van realistische netcapaciteit.** Zorg in overleg met netbeheerders dat er voldoende capaciteit op het net is om nieuwe woningen én bedrijven aan te sluiten. Versnel daarvoor de realisatie van netinfrastructuur. Betrek bouwers en ontwikkelaars vroegtijdig bij gebiedsontwikkeling en werk samen aan slimme fasering en aansluitstrategieën.
- **Faciliteer flexibiliteit en tijdelijke oplossingen.** Denk aan energiehubs, opslag en slimme aansturingssystemen.

4 Infrastructuur

Nieuwe woningbouwlocaties lukken alleen als ze bereikbaar zijn. Wat is daarvoor nodig?

- **Investeer in aanleg en onderhoud van infrastructuur.** Versnel besluitvorming over infrastructurele projecten.
- **Koppel woningbouw en mobiliteit.** Stem de programmering van woningen en infrastructuur op elkaar af.
- **Voorspelbare en werkbare aanbestedingen.** Verdeel risico's realistisch, houd contractvoorwaarden stabiel en bied ruimte voor samenwerking en innovatie.
- **Weeg duurzaamheid zwaar mee bij gunningen van projecten.** Doe dit op het moment dat er nog duurzame ontwerpkeuzes mogelijk zijn, bijvoorbeeld via een bouwteam. Stel als concreet doel: een plek op de lijst van de Top 25 Duurzame Aanbesteders, of stijgen op die lijst.

Van ambitie naar uitvoering

Bouwend Nederland biedt zich aan als partner met kennis van uitvoerbaarheid en kosten, praktijkervaring uit duizenden projecten en concrete oplossingen voor versnelling en samenwerking. Samen zorgen we dat plannen geen papieren werkelijkheid blijven, maar leiden tot woningen, infrastructuur en energievoorzieningen die Nederland vooruithelpen. Wij vragen u om de vier randvoorwaarden en onze inzet hierop een centrale plek te geven in uw verkiezingsprogramma. Zet in op samenwerking. De keuzes die provincies de komende jaren maken, bepalen of Nederland kan blijven bouwen. Voor meer informatie en contactgegevens ga naar bouwennederland.nl/verkiezingen.

